

КАЗУС ПО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО И ПРОЦЕС

На 20.02.2026 г. Борис Георгиев разбрал от свой приятел, Димитър Атанасов, че бившата му приятелка Соня Костова има връзка с Васил Димитров. Като доказателство, Атанасов показал снимки на Димитров и Костова в социалните мрежи.

На 06.03.2026 г. Георгиев и Атанасов посетили квартално заведение в гр. София, жк. „Дружба“. Там заварили Соня Костова и новия ѝ приятел. Без да казва нищо на Атанасов, Георгиев се отправил към Димитров с думите: „Я ела да се разберем с теб отвън!“ и го избутал към изхода на заведението. Там заедно с Атанасов му нанесли множество удари с юмруци и ритници в главата и тялото. В суматохата портфейлът на Димитров (с документи за самоличност и сумата от 630 евро в него) изпаднал от джоба на якето му. Георгиев го забелязал, решил да го вземе и го прибрал в чантата си. След 1-2 минути двамата с Атанасов оставили Димитров да лежи на земята и се отправили към дома на Георгиев. Междувременно Костова се обадила на тел. 112 и двамата били задържани от служители на МВР.

По случая било образувано досъдебно производство. Бил направен оглед на местопроизшествие в присъствието на поемните лица – Соня Костова и бармана на заведението – Симеон Жеков. Последните, заедно с други присъстващи в заведението, били разпитани като свидетели на случилото се.

От заключението на съдебно-медицинската експертиза се установило, че на Димитров било причинено счупване на дясната зигоматъчна кост с дислокация на фрагментите с последващо оперативно лечение (счупване на челюст). Установено било и счупване на пета дланна кост, довело до затрудняване в движението на горен десен крайник за около месец и половина, както и множество кръвонасядания в областта на лицето и тялото.

Атанасов и Георгиев били привлечени като обвиняеми за квалифициран грабеж, извършен в съвкупност с две средни телесни повреди и разпитани в това им качество. Атанасов се явил с упълномощен защитник и отказал да даде обяснения. Георгиев заявил, че не желае адвокатска защита. Той направил самопризнания, като отрекъл участието на Атанасов в престъплението и поискал делото да приключи със споразумение. След приключване на разследването материалите били предявени. Георгиев заявил, че ще възстанови отнетото, но не го направил. Прокурорът приел, че не са налице предпоставките за приключване на делото по реда на глава двадесет и девета от НПК и внесъл обвинителен акт срещу двамата в съда.

ВЪПРОСИ:

1. Правилно ли е квалифицирана престъпната дейност на Атанасов и Георгиев? Има ли съучастие?
2. Налице ли е усложнена престъпна дейност и/или множество престъпления и от кой вид?
3. Налице ли е хипотеза на задължителна адвокатска защита?
4. Могат ли Костова и Жеков да участват като поемни лица при извършване на огледа на местопроизшествието?

5. Правилно ли прокурорът е приел, че не са налице предпоставките за приключване на делото със споразумение по отношение на Атанасов и на Георгиев?

Молим отговорите да бъдат обосновани!

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ НА КАЗУСА ПО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО И ПРОЦЕС:

Отговор на първи въпрос:

Престъпната дейност на Атанасов и Георгиев неправилно е квалифицирана като грабеж, осъществен в съвкупност с две средни телесни повреди, тъй като нанесеният побой, с който е причинено телесното увреждане не улеснява отнемането на чужда движима вещ, т.е. липсва характерната за грабежа функционална връзка между акта на принудата и акта на отнемането. Липсва и общ умисъл за отнемането на портфейла със съдържащите се в него вещи.

Независимо, че на Димитров са причинени две увреждания, съставомерни като средна телесна повреда, счупване на челюст и трайно затруднение в движението на горен десен крайник, както и множество кръвонасядания, които биха могли да се квалифицират като лека телесна повреда, престъплението е само едно и следва да се квалифицира като средна телесна повреда.

„ Когато с извършването на едно деяние деецът причини на едно или повече от едно лице еднакви по характер телесни увреждания, касае се до причиняването на една повреда, защото в резултат на посегателството се осъществява от обективна и субективна страна изпълнителното деяние на едно и също престъпление.“ (Постановление № 3 от 27.IX.1979 г., Пленум на ВС).

„Счупването на челюстта е самостоятелна съставомерна последица от деянието, без да е необходимо да се съпровожда с избиване на зъби. Под "счупване" трябва да се разбира и пукването на челюстта, водещо до ограничаване на нейните функции, а именно дъвченето или говоренето. Това увреждане може да бъде само временно.“ (Постановление № 3 от 27.IX.1979 г., Пленум на ВС).

Наказателноправната теория и съдебната практика приемат, че трайно затруднение на движението на крайник е налице, когато е с продължителност около тридесет дни.

От субективна страна престъплението е извършено с пряк умисъл. То е осъществено в съучастие под формата на съизвършителство, тъй като и двамата (Атанасов и Георгиев) осъществяват изпълнителното му деяние. Съставомерните последици са настъпили в резултат от съвместните действия на Атанасов и Георгиев, деянието на всеки един от извършителите е в причинна връзка с настъпилия резултат, от субективна страна е налице общност на умисъла.

Георгиев извършва и кражба като отнема чужда движима вещ – портфейла с съдържащите се в него вещи от владението на Димитров. Липсата на връзка между упражнената спрямо пострадалия принуда и отнемането се показва от следните факти от казуса: „ Георгиев го забелязал, решил да го вземе и го прибрал в чантата си“. Тези действия са резултат от внезапно и самостоятелно взето решение от страна на Георгиев. С действията си, той прекъсва владението върху вещите и установява свое владение с намерение противозаконно да ги присвои.

Правната квалификация на деянията на Георгиев и Атанасов е:

Георгиев причинява на Димитров умишлено (с пряк умисъл) средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на челюст и трайно (за повече от тридесет дни) затрудняване движението на крайник в съучастие като съизвършител с Атанасов – престъпление по чл. 129, ал.2, вр. ал.1, вр. чл. 20, ал.2 от НК.

Георгиев отнема чужди движими вещи (портфейл със съдържащите се в него документи за самоличност и сумата от 630 евро) от владението на Димитров без негово съгласие и с намерение противозаконно да ги присвои – престъпление по чл. 194, ал.1 от НК.

Атанасов причинява на Димитров умишлено (с пряк умисъл) средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на челюст и трайно (за повече от тридесет дни) затрудняване движението на крайник в съучастие като съизвършител с Георгиев – престъпление по чл. 129, ал.2, вр. ал.1, вр. чл. 20, ал.2 от НК.

Отговор на втори въпрос:

Не е налице усложнена престъпна дейност.

Налице е множество престъпления, тъй като Георгиев осъществява две престъпления (средна телесна повреда и кражба) в условията на разнородна реална съвкупност по чл. 23, ал.1 от НК. Съвкупността е реална, защото Георгиев осъществява две деяния, които осъществяват признаците на две престъпления.

Отговор на трети въпрос:

Не е налице задължителна защита по чл. 94, ал.1, т. 5 от НПК, тъй като интересите на обвиняемите не са противоречиви. Отказът на обвиняемия Атанасов да даде обяснения е негово процесуално право по чл. 55 НПК. Той не обуславя хипотезата на противоречиви интереси по чл. 94, ал.1, т. 5 от НПК.

Обвиняемият Георгиев прави самопризнания, но само по отношение на своето участие в престъпление, като отрича участието на Атанасов в него, поради което разпоредбата на чл. 94, ал.1, т.5 не намира приложение и с оглед обясненията на Георгиев.

Останалите хипотези по чл. 94, т.1-9 от НПК също не са налице.

Отговор на четвърти въпрос:

Костова и Жеков са свидетели на случилото се и не могат да присъстват на огледа на местопроизшествие като поемни лица. В досъдебното производство огледът се извършва в присъствието на поемни лица, но те се избират между лица, които нямат друго процесуално качество и не са заинтересовани от изхода на делото.

Отговор на пети въпрос:

Да, правилно прокурорът е приел, че не са налице предпоставките за приключване на делото със споразумение.

Въпреки, че за извършените престъпления е допустимо делото да бъде решено по глава двадесет и девета от НПК, по отношение на Атанасов предпоставките не са налице, тъй като същият не е признал вината си и липсва предложение на прокурора или на защитника делото да се реши по този процесуален ред. Ако такава воля бъде изразена на по-късен етап, първоинстанционният съд може да одобри споразумение в съдебното производство (чл.384, ал.1-3 от НПК).

Предпоставките за приключване на делото със споразумение не са налице и по отношение на Георгиев, тъй като имуществените вреди от престъплението не са възстановени, което е задължителна предпоставка по чл. 381, ал. 3 от НПК. Наред с това, Георгиев заявил, че не желае адвокатска защита, а споразумението може да бъде постигнато между прокурора и защитника на обвиняемия.